

Bediüzzaman Said Nursî'den; I. Dünya Savaşı'nda Ermenileri hayran bırakan ahlâk

Bediüzzaman'ın bulunduğu nahiye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere, "Bunlara ilişmeyiniz!" diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı...

Bediüzzaman, Kafkas Cephesinde Enver Paşa ve fırka kumandanının hayranlıkla takdir ettikleri hizmet-i cihadiyeyi yaptıktan sonra, Rus kuvvetlerinin ilerlemesinden dolayı Van'a çekildi. Van'ın tahliyesi ve Rusların hücumu sırasında, bir kısım talebeleriyle Van Kal'asında şehit oluncaya kadar müdafaaya katî karar verdikleri halde, geri çekilen Van Valisi Cevdet Beyin ısrarıyla, Vastan kasabasına çekildi. Vali, kaymakam, ahali ve asker Bitlis tarafına çekilirken, bir alay Kazak süvarisi Vastan üzerine hücum etmişti. Molla Said, Van'dan kaçan ahalinin mal ve çoluk çocuklarının düşman eline geçmemesi için otuz-kırk kadar kaçamamış asker ve bir kısım talebeleriyle o Kazaklara karşı koymuş ve hepsinin kurtulmasını sağlamıştır. Hatta, hücum eden Kazaklara dehşet vermek için, geceleyin onların üstündeki yüksek bir tepeye hücum tarzında çıkıyor; güya büyük bir imdat kuvveti gelmiş zannettirerek, Kazakları oyalayıp, ilerletmiyordu. Böylelikle, Vastan'ın Rus istilasından kurtulmasına sebep olmuştur.

O muharebe zamanlarında sipere döndüğü vakit, kıymettar talebesi Molla Habib ile, İşaratü'l-İ-câz namındaki tefsirini telif ediyordu. Bazen avcı hattında, bazen at üzerinde, bazen de sipere girdikleri zaman, kendisi söylüyor, Molla Habib de yazıyordu. İşaratü'l-İ-câz'ın büyük bir kısmı bu vaziyette telif edilmiştir.

(.....)

O muharebede yirmi talebe kadar kıymettar ve İşârâtü'l-İ-câz tefsirinin katibi olan Molla Habib, İran cephesinde kumandan Halil Paşa ile mühim bir muhabere vazifesini temin ettikten sonra Vastan'da şehit düşer.

O muharebeler esnasında, Ermeni fedaileri bazı yerlerde çoluk çocuğu kesiyorlardı. Buna karşı Ermenilerin çocukları da bazen öldürülüyordu. Bediüzzaman'ın bulunduğu nahiye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere, "Bunlara ilişmeyiniz!" diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı; onlar da, Rusların içerisindeki ailelerinin yanına döndüler. Bu hareket Ermeniler için büyük bir ibret dersi olup, Müslümanların ahlâkına hayran kalmışlardı. Bu hadise üzerine, Ruslar bizi istilâ ettiklerinde, fedai komitelerin reisleri Müslüman çoluk çocuğunu kesmek âdetini bırakıp, "Madem Molla Said bizim çoluk çocuklarımızı kesmedi, bize teslim etti; biz de bundan sonra

Müslümanların çocuklarını kesmeyeceğiz” diye ahdettiler. Molla Said, bu sûretle o havalideki binlerle masumların felâketten kurtulmasını temin etmiş oldu.

B. S. Nursî Tarihçe-i Hayatı, yeni tanzim, s. 170-177

Bediüzzaman’ın Ermeni meselesine yaklaşımı

Yeni Asya Gazetesi Genel Yayın Müdürü Kazım Güleçyüz Yeni Asya Afyon İlme Hizmet Vakfı tarafından organize edilen programın konuğu oldu. Genç Saidler’ le buluşan Güleçyüz, Bediüzzaman’ın Ermenilere Yaklaşımı konusuna değindi.

Yeni Asya Gazetesi Genel Yayın Müdürü Kazım Güleçyüz Ermeni meselesinin; kin ve intikam söylemleri üzerinden değil de Bediüzzaman Said Nursi’nin yapıcı,müspet,hakperest yaklaşım ve söylemleriyle çözümleneceğini ifade etti. Bediüzzaman’ın söylem ve yaklaşımlarının her zaman ve zeminde müspet karşılık bulacağını vurgulayan Güleçyüz, **Hrant Dink**’in ‘Allah, Bediüzzaman’dan razı olsun’ sözünü hatırlattı ve Bediüzzaman’ın hayatından aktardığı hatıralarla Ermeni meselesinde izlenecek yolun nasıl olması gerektiği noktasına vurgu yaptı.

Bediüzzaman Said Nursi’nin Tarihçe-i Hayat adlı eserinde geçen bir bölüm oldukça önem arz etmektedir.

”O muharebeler esnasında, Ermeni fedaileri bazı yerlerde çoluk çocuğu kesiyorlardı. Buna karşı Ermenilerin çocukları da bazan öldürülüyordu. Bediüzzaman’ın bulunduğu nahiye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere,

“Bunlara ilişmeyiniz!” diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı; onlar da, Rusların içerisindeki ailelerinin yanına döndüler. Bu hareket Ermeniler için büyük bir ibret dersi olup, Müslümanların ahlakına hayran kalınışlardı. Bu hadise üzerine, Ruslar bizi istila ettiklerinde, fedai komitelerin reisleri Müslüman çoluk çocuğunu kesmek adetini bırakıp, “Madem Molla Said bizim çoluk çocuklarımızı kesmedi, bize teslim etti; biz de bundan sonra Müslümanların çocuklarını kesmeyeceğiz” diye ahdettiler. Molla Said, bu sûretle o havalideki binlerle masumların felaketten kurtulmasını temin etmiş oldu.”

Tarihçe-i Hayat – Birinci Kısım, İlk Hayatı, s.99